

DOMSTOLENS DOM (sjätte avdelningen)
den 1 oktober 2002 *

I mål C-167/00,

angående en begäran enligt protokollet av den 3 juni 1971 om domstolens tolkning av konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område, från Oberster Gerichtshof (Österrike), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Verein für Konsumenteninformation

och

Karl Heinz Henkel,

angående tolkningen av artikel 5.3 i den ovannämnda konventionen av den 27 september 1968 (EGT L 299, 1972, s. 32; svensk utgåva, EGT C 15, 1997, s. 30), i dess lydelse enligt konventionen av den 9 oktober 1978 om Konungariket Danmarks, Irlands och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands tillträde (EGT L 304, s. 1, och — i ändrad lydelse — s. 77; svensk utgåva, C 15,

* Rättegångsspråk: tyska.

1997, s. 14), enligt konventionen av den 25 oktober 1982 om Republiken Greklands tillträde (EGT L 388, s. 1; svensk utgåva, C 15, 1997, s. 26), enligt konventionen av den 26 maj 1989 om Konungariket Spaniens och Republiken Portugals tillträde (EGT L 285, s. 1; svensk utgåva, C 15, 1997, s. 43) och enligt konventionen av den 29 november 1996 om Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges tillträde (EGT C 15, 1997, s. 1),

meddelar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden F. Macken samt domarna C. Gulmann, J.-P. Puissochet, R. Schintgen (referent) och J.N. Cunha Rodrigues,

generaladvokat: F.G. Jacobs,
justitiesekreterare: byrådirektören M.-F. Contet,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

- Verein für Konsumenteninformation, genom H. Kosesnik-Wehrle, Rechtsanwalt,
- Henkel, genom L.J. Kempf och J. Maier, Rechtsanwälte,
- Österrikes regering, genom C. Pesendorfer, i egenskap av ombud,

- Tysklands regering, genom R. Wagner, i egenskap av ombud,

- Frankrikes regering, genom R. Abraham och R. Loosli-Surrans, båda i egenskap av ombud,

- Förenade kungarikets regering, genom G. Amodeo, i egenskap av ombud, biträdd av A. Robertson, barrister,

- Europeiska gemenskapernas kommission, genom J.L. Iglesias Buhigues och C. Ladenburger, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid förhandlingen den 11 december 2001 av: Verein für Konsumenteninformation, företrädd av S. Langer, Rechtsanwalt, Frankrikes regering, företrädd av R. Loosli-Surrans, Förenade kungarikets regering, företrädd av A. Robertson, och kommissionen, företrädd av C. Ladenburger,

och efter att den 14 mars 2002 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Oberster Gerichtshof har, genom beslut av den 13 april 2000 som inkom till domstolens kansli den 8 maj samma år, i enlighet med protokollet av den 3 juni 1971 om domstolens tolkning av konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område, ställt en fråga om tolkningen av artikel 5.3 i denna konvention (EGT L 299, s. 32; svensk utgåva C 15, 1997, s. 30), i dess lydelse enligt konventionen av den 9 oktober 1978 om Konungariket Danmarks, Irlands och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands tillträde (EGT L 304, s. 1 och — i ändrad lydelse — s. 77; svensk utgåva, C 15, 1997, s. 14), enligt konventionen av den 25 oktober 1982 om Republiken Greklands tillträde (EGT L 388, s. 1; svensk utgåva, C 15, 1997, s. 26), enligt konventionen av den 26 maj 1989 om Konungariket Spaniens och Republiken Portugals tillträde (EGT L 285, s. 1; svensk utgåva, C 15, 1997, s. 43) och enligt konventionen av den 29 november 1996 om Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges tillträde (EGT C 15, 1997, s. 1, nedan kallad Brysselkonventionen).

- 2 Denna fråga har uppkommit i ett mål mellan Verein für Konsumenteninformation (nedan kallad VKI), en organisation bildad enligt österrikisk rätt, Österrike, och Karl Heinz Henkel, som är tysk medborgare med hemvist i Tyskland. Tvisten avser det förhållandet att Karl Heinz Henkel i konsumentavtal använder sig av villkor som VKI anser vara oskälliga.

Tillämpliga bestämmelser

Brysselkonventionen

- 3 I artikel 1 i Brysselkonventionen, som utgör avdelning I och har rubriken ”Tillämpningsområde”, föreskrivs följande i dess första stycke:

”Denna konvention är tillämplig på privaträttens område, oberoende av vilket slag av domstol det är fråga om. Den omfattar i synnerhet inte skattefrågor, tullfrågor och förvaltningsrättsliga frågor.”

- 4 Brysselkonventionens behörighetsregler finns i avdelning II, som består av artiklarna 2—24.

- 5 I artikel 2, som ingår i avsnitt 1 med rubriken ”Allmänna bestämmelser” i avdelning II i Brysselkonventionen, fastslås i dess första stycke följande huvudregel:

”Om inte annat föreskrivs i denna konvention, skall talan mot den som har hemvist i en konventionsstat väckas vid domstol i den staten, oberoende av i vilken stat han har medborgarskap.”

- 6 I artikel 3 första stycket i Brysselkonventionen, som hör till samma avsnitt, föreskrivs följande:

”Talan mot den som har hemvist i en konventionsstat får väckas vid domstol i en annan konventionsstat endast med stöd av bestämmelserna i avsnitt 2 till 6 i denna avdelning.”

- 7 Artiklarna 5—18 i Brysselkonventionen, som utgör avsnitten 2—6 i avdelning II i konventionen, innehåller bestämmelser om särskild, tvingande eller exklusiv behörighet.

- 8 Artikel 5, som hör till avsnitt 2 med rubriken ”Särskilda behörighetsregler” i avdelning II i Brysselkonventionen, har följande lydelse:

”Talan mot den som har hemvist i en konventionsstat kan väckas i en annan konventionsstat

1. om talan avser avtal, vid domstolen i den ort där den förpliktelse som talan avser har uppfyllts eller skall uppfyllas,...

...

3. om talan avser skadestånd utanför avtalsförhållanden, vid domstolen i den ort där skadan inträffade.

...”

Direktiv 93/13/EEG

- 9 I artikel 7.1 och 7.2 i rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal (EGT L 95, s. 29; svensk specialutgåva, område 15, volym 12, s. 169) föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna skall se till att det i konsumenternas och konkurrenternas intresse finns lämpliga och effektiva medel för att hindra fortsatt användning av oskäliga villkor i avtal som näringsidkare sluter med konsumenter.

2. De medel som avses i punkt 1 skall omfatta bestämmelser om att personer eller organisationer, som enligt nationell rätt har ett berättigat intresse [av] att skydda konsumenter, får inleda ett ärende enligt nationell lagstiftning vid domstolar eller behöriga administrativa myndigheter, för att dessa skall avgöra om avtalsvillkor som utformats för allmänt bruk är oskäliga och använda lämpliga och effektiva medel för att förhindra framtida bruk av sådana villkor.”

Relevanta nationella bestämmelser

- 10 Den österrikiska Konsumentenschutzgesetz (konsumentskyddslagen) av den 8 mars 1979 (BGBl. 1979/140, nedan kallad KSchG) trädde i kraft den 1 oktober 1979.
- 11 KSchG har ändrats flera gånger, bland annat genom en lag om införlivande av direktiv 93/13 (BGBl. 1997/6).
- 12 I 28 § första och andra styckena KSchG, i den lydelse som tillämpas från och med den 1 januari 1997, föreskrivs följande:

”1) Talan om förbuds föreläggande får väckas mot den som i sin affärsverksamhet använder allmänna avtalsvillkor för de avtal han sluter eller använder villkor i avtalsformulär, villkor som strider mot ett lagstadgat förbud eller mot god affärssed, eller mot den som rekommenderar någon annan att i sin affärsverksamhet använda villkor av nämnda slag. Nämnda föreläggande omfattar även förbud att åberopa ett sådant villkor, om det har avtalats på ett rättsstridigt sätt.

2) Risken att sådana villkor används eller rekommenderas upphör när näringsidkaren, efter uppmaning av ett organ som enligt 29 § har talerätt, inom en rimlig frist har utfäst sig att upphöra att använda nämnda villkor och denna utfästelse förenas med ett rimligt avtalsvite (1336 § i Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch).”

- 13 VKI är ett av de organ som enligt 29 § KSchG har rätt att föra talan vid domstol.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

- 14 Av handlingarna i målet vid den nationella domstolen framgår att VKI är en organisation utan vinstsyfte, vars ändamål är att skydda konsumenterna och ta till vara deras intressen.
- 15 Karl Heinz Henkel är en näringsidkare — med hemvist i München (Tyskland) — som arrangerar reklamresor i bland annat Österrike.
- 16 Karl Heinz Henkel har i sina avtal med konsumenter som har hemvist i Wien (Österrike) använt sig av allmänna villkor som VKI anser strider mot vissa bestämmelser i österrikisk lagstiftning.
- 17 VKI väckte i egenskap av intresseorganisation talan vid Handelsgericht Wien och yrkade att den enligt 28 § KSchG skulle förbjuda Karl Heinz Henkel att använda sig av de ifrågavarande villkoren i sina avtal med österrikiska kunder.
- 18 Karl Heinz Henkel invände att de österrikiska domstolarna saknade behörighet att pröva talan. Enligt hans mening avsåg inte VKI:s talan skadestånd utanför

avtalsförhållanden i den mening som avses i artikel 5.3 i Brysselkonventionen, eftersom det varken hade företagits någon skadegörande handling eller uppkommit någon skada inom domkretsen för den domstol där talan hade väckts.

- 19 Handelsgericht Wien förklarade att den saknade behörighet att pröva talan, efter att ha slagit fast att VKI inte åberopat någon skada till följd av rättsstridigt handlande som kunde medföra rätt till skadestånd.
- 20 Efter att ha överklagats ändrades emellertid detta avgörande av Oberlandesgericht Wien, vilken slog fast att artikel 5.3 i Brysselkonventionen även avser talan som väcks av en sådan organisation som VKI i förebyggande syfte, utan att det krävs att organisationen själv har lidit skada.
- 21 Sistnämnda avgörande överklagades genom en så kallad revisionstalan till Oberster Gerichtshof som har ställt sig frågan huruvida den talan som är aktuell i målet vid den nationella domstolen omfattas av artikel 5.3 i Brysselkonventionen eller huruvida den avser avtal i den mening som avses i artikel 5.1 i nämnda konvention.
- 22 Det är enligt Oberster Gerichtshof nämligen inte uppenbart att nämnda talan avser skadestånd. VKI har sålunda inte gjort gällande att den har lidit någon skada på sin egendom. Även om det är riktigt att dess talerätt inte grundas på avtal utan på lag och att den syftar till att hindra att konsumenterna drabbas av skador i framtiden, hänger ändå sådana skador samman med det ansvar som följer av avtal. Det kan således inte uteslutas att artikel 5.1 i Brysselkonventionen skall tillämpas. Det är emellertid också möjligt att anse att det rättsstridiga handlandet, som kan medföra rätt till skadestånd, består i den störning av rättsordningens funktion som uppkommer till följd av att en näringsidkare använder sig av oskäligen avtalsvillkor.

- 23 Enligt den nationella domstolen finns det dessutom anledning att besvara frågan huruvida en förebyggande talan, som till sin natur är sådan att den förs innan det har uppkommit en skada, kan omfattas av artikel 5.3 i Brysselkonventionen, trots att denna bestämmelse, vari det hänvisas till den ort där skadan inträffade, verkar förutsätta att det redan har uppkommit en skada.
- 24 Oberster Gerichtshof, som mot bakgrund av dessa omständigheter ansett att en tolkning av Brysselkonventionen är nödvändig för att den skall kunna döma i saken, har beslutat att förklara målet vilande och att ställa följande tolkningsfråga till domstolen:

”Är en talan enligt 28 § [KSchG], om yrkande att rätten skall förplikta motparten att upphöra att använda allmänna avtalsvillkor som strider mot lag eller god affärssed, och som enligt 29 § KSchG kan väckas av en konsumentskyddsorganisation i den mening som avses i artikel 7.2 i... direktiv 93/13/EEG..., en sådan talan om skadestånd utanför avtalsförhållanden i den mening som avses i den särskilda behörighetsregeln i artikel 5.3 i [Brysselkonventionen]?”

Tolkningsfrågan

- 25 Förenade kungarikets regering har inledningsvis hävdad att en sådan talan som har väckts av VKI inte omfattas av Brysselkonventionens tillämpningsområde. Konventionen är enligt dess artikel 1 första stycket endast tillämplig ”på privaträttens område”, medan en sådan konsumentskyddsorganisation som VKI skall anses som en offentlig myndighet, och dess rätt att utverka ett föreläggande om förbud mot att använda oskäligen avtalsvillkor, vilken utövas i målet vid den nationella domstolen, utgör utövande av offentligrättsliga maktbefogenheter. En

organisation av detta slag har nämligen åtagit sig uppgifter i det allmännas intresse vilka består i att säkerställa skyddet för samtliga konsumenter. Dess rätt att föra talan om att näringsidkare skall upphöra med rättsstridigt handlande följer av lag, och saknar varje samband med ett privaträttsligt förhållande till följd av avtal mellan en näringsidkare och en enskild.

- 26 Domstolen konstaterar att det av fast rättspraxis emellertid framgår att mål mellan en offentlig myndighet och ett privat rättssubjekt endast faller utanför Brysselkonventionens tillämpningsområde när nämnda myndighet utövar en offentlighetsrättslig maktbefogenhet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 oktober 1976 i mål 29/76, LTU, REG 1976, s. 1541, punkt 4; svensk specialutgåva, volym 3, s. 195, av den 16 december 1980 i mål 814/79, Rüffer, REG 1980, s. 3807, punkt 8, och av den 21 april 1993 i mål C-172/91, Sonntag, REG 1993, s. I-1963, punkt 20).
- 27 Så är fallet i ett mål som avser indrivning av avgifter som ett privat rättssubjekt skall erlægga till ett nationellt eller internationellt offentligt organ för utnyttjande av detta organs utrustning och tjänster, särskilt när sådant utnyttjande är obligatoriskt och exklusivt (domen i det ovannämnda målet LTU, punkt 4).
- 28 Domstolen har likaså slagit fast att uttrycket ”på privaträttens område” i den mening som avses i artikel 1 första stycket i Brysselkonventionen inte omfattar ett mål i vilket staten som förvaltare av allmänna vattenvägar väcker talan mot den enligt lagstiftningen ansvarige för att driva in de utgifter som uppkommit för bortförandet av ett vrak, när nämnda förvaltare utfört eller låtit utföra bortförandet i sin offentliga myndighetsutövning (domen i det ovannämnda målet Rüffer, punkterna 9 och 16).
- 29 Även om det således framgår av domstolens rättspraxis att vissa typer av tvister skall anses uteslutna från Brysselkonventionens tillämpningsområde, antingen på

grund av faktorer som karakteriserar rättsförhållandet mellan parterna i målet eller på grund av tvistens föremål (se domen i det ovannämnda målet LTU, punkt 4), kan domstolens praxis enligt domarna i de ovannämnda målen LTU och Rüffer emellertid inte tillämpas på en sådan talan som den som är i fråga i målet vid den nationella domstolen.

- 30 Förutom att en sådan konsumentskyddsorganisation som VKI har karaktären av ett privaträttsligt organ förhåller det sig nämligen dessutom så, som den tyska regeringen riktigt har hävdad, att utövande av offentliga maktbefogenheter inte är föremål för tvisten i målet vid den nationella domstolen, eftersom tvisten inte alls avser utövande av maktbefogenheter som avviker från de rättsregler som gäller i förhållandena mellan enskilda. Den talan som har väckts vid den nationella domstolen avser tvärtom ett förbud för näringsidkarna att använda sig av oskäligen villkor i de avtal som de sluter med konsumenter och avsikten med den är således att domstolen skall pröva privaträttsliga förhållanden. En talan av detta slag omfattas följaktligen av privaträttens område i den mening som avses i artikel 1 första stycket i Brysselkonventionen.
- 31 Den brittiska regeringens invändning skall således lämnas utan avseende.
- 32 Vad beträffar den nationella domstolens fråga kan domstolen genast konstatera att artiklarna 13—15, som utgör avsnitt 4 med rubriken ”Behörighet vid konsumenttvister” i avdelning II i Brysselkonventionen, inte är tillämpliga i målet vid den nationella domstolen.
- 33 Såsom domstolen har slagit fast i sin dom av den 19 januari 1993 i mål C-89/91, Shearson Lehman Hutton (REG 1993, s. I-139), skall en juridisk person som endast för talan i egenskap av den som övertagit en enskild konsuments rättigheter utan att själv vara part i ett avtal mellan en näringsidkare och en

enskild inte anses vara konsument i den mening som avses i Brysselkonventionen, och således kan den inte åberopa artiklarna 13—15 i konventionen. Detta gäller även i fråga om en sådan konsumentskyddsorganisation som VKI, vilken har väckt gemensam talan för konsumenternas räkning.

- 34 Av detta följer att det vid besvarandet av tolkningsfrågan endast skall provas huruvida en talan som en konsumentskyddsorganisation väcker vid domstol i förebyggande syfte, som innebär att en näringsidkare skall förbjudas att, i avtal med enskilda, använda sig av villkor som har konstaterats vara oskäligen avser avtal i den mening som avses i artikel 5.1 i Brysselkonventionen eller skadestånd utanför avtalsförhållanden i den mening som avses i artikel 5.3 i nämnda konvention.
- 35 Domstolen har i detta hänseende vid upprepade tillfällen slagit fast att uttrycken ”talan [som] avser avtal” och ”talan [som] avser skadestånd utanför avtalsförhållanden”, som förekommer i artikel 5.1 respektive i artikel 5.3 i Brysselkonventionen, skall tolkas självständigt med hänsyn framför allt till konventionens systematik och syften för att säkerställa att konventionen får full verkan och att den tillämpas enhetligt i samtliga konventionsstater (se bland annat dom av den 22 mars 1983 i mål 34/82, Peters, REG 1983, s. 987, punkterna 9 och 10, svensk specialutgåva, volym 7, s. 95, av den 27 september 1988 i mål 189/87, Kalfelis, REG 1988, s. 5565, punkterna 15 och 16, svensk specialutgåva, volym 9, s. 643, och av den 26 mars 1992 i mål C-261/90, Reichert och Kockler, REG 1992, s. I-2149, punkt 15).
- 36 Det framgår dessutom av fast rättspraxis att uttrycket ”skadestånd utanför avtalsförhållanden” i den mening som avses i artikel 5.3 i Brysselkonventionen omfattar varje talan som syftar till att gentemot svaranden göra gällande ett ansvar som inte är hänförligt till ett ”avtal” i den mening som avses i artikel 5.1 i samma konvention (se bland annat domen i de ovannämnda målen Kalfelis, punkt 17, Reichert och Kockler, punkt 16, dom av den 27 oktober 1998 i mål C-51/97, Réunion européenne m.fl., REG 1998, s. I-6511, punkt 22, och av den 11 juli 2002 i mål C-96/00, REG 2002, s. I-6367, punkt 33).

- 37 Domstolen kommer följaktligen att först pröva huruvida en sådan talan som är i fråga i målet vid den nationella domstolen avser avtal.
- 38 Vid sådana omständigheter som är aktuella i målet vid den nationella domstolen råder det inte något avtalsförhållande mellan konsumentskyddsorganisationen och näringsidkaren.
- 39 Näringsidkaren kan visserligen ha slutit avtal med vissa konsumenter. Oavsett om talan väcktes vid domstol efter det att ett avtal redan hade slutits mellan näringsidkaren och konsumenten eller om talan endast har väckts i förebyggande syfte, uteslutande för att hindra att skador uppkommer i framtiden, har konsumentskyddsorganisationen, som tog initiativet till nämnda talan, emellertid aldrig själv varit part i avtalet. Organisationen agerar med stöd av en rätt som den har enligt lag, i syfte att utverka ett förbud mot att använda avtalsvillkor som enligt lagstiftaren är rättsstridiga i förhållanden mellan en näringsidkare och en enskild konsument.
- 40 En sådan talan som den i målet vid den nationella domstolen skall således inte anses avse avtal i den mening som avses i artikel 5.1 i Brysselkonventionen.
- 41 Däremot uppfyller en sådan talan alla de villkor som domstolen har angivit i den rättspraxis som det har erinrats om i punkt 36 i denna dom, eftersom den inte är hänförlig till avtal i den mening som avses i artikel 5.1 i Brysselkonventionen utan syftar till att ålägga svaranden ett skadeståndsansvar, i förevarande fall en

utomobligatorisk skyldighet för näringsidkaren att i sina konsumentförhållanden låta bli att handla på ett visst sätt som ogillas av lagstiftaren.

- 42 Begreppet skada i artikel 5.3 i Brysselkonventionen är vittomfattande (dom av den 30 november 1976 i mål 21/76, Bier, kallat Mines de potasse d'Alsace, REG 1976, s. 1735, punkt 18; svensk specialutgåva, volym 3, s. 209). Detta innebär, såvitt avser konsumentskydd, att begreppet inte bara omfattar de fall där en enskild personligen har lidit skada utan även de fall där rättsordningens funktion påverkas till följd av användningen av oskäligen avtalsvillkor, vilket sådana organisationer som VKI har till uppgift att hindra.
- 43 Detta är för övrigt den enda tolkning som är förenlig med syftet med artikel 7 i direktiv 93/13. Den i bestämmelsen föreskrivna möjligheten att föra en verkningfull talan om att användningen av rättsstridiga avtalsklausuler skall upphöra skulle väsentligt försämrats om en sådan talan endast kunde väckas i den stat där näringsidkaren har sitt hemvist.
- 44 Karl Heinz Henkel och den franska regeringen har emellertid gjort gällande att det i artikel 5.3 i Brysselkonventionen hänvisas till den ort där skadan inträffade och att det följaktligen, enligt själva ordalydelsen, krävs att det har uppkommit en skada. De anser att samma slutsats måste dras med hänsyn till hur bestämmelsen har tolkats av domstolen, enligt vilken uttrycket "den ort där skadan inträffade" skall förstås på så vis att det omfattar både orten där skadan uppkom och orten där den händelse som har orsakat skadan inträffade, så att käranden kan välja mellan att väcka talan mot svaranden vid domstolen i den ena eller den andra av dessa två orter (se bland annat domen i det ovannämnda målet Mines de potasse d'Alsace, punkterna 24 och 25, dom av den 11 januari 1990 i mål 220/88, Dumez France och Tracoba, REG 1990, s. I-49, punkt 10, av den 7 mars 1995 i mål C-68/93, Shevill m.fl., REG 1995, s. I-415, punkt 20, och av den 19 september 1995 i mål C-364/93, Marinari, REG 1995, s. I-2719,

punkt 11). Av detta följer att artikel 5.3 i Brysselkonventionen inte kan tillämpas på talan som endast förs i förebyggande syfte innan det har uppkommit en konkret skada för att hindra att det uppkommer skador i framtiden.

45 Domstolen delar inte denna uppfattning.

46 Den särskilda behörighetsregeln i artikel 5.3 i Brysselkonventionen grundas på att det finns ett särskilt nära samband mellan tvisten och domstolen i den ort där skadan inträffade, vilket med hänsyn till intresset av en god rättsskipning och ett ändamålsenligt förfarande gör det befogat att nämnda domstol ges behörighet (se domarna i de ovannämnda målen *Mines de potasse d'Alsace*, punkterna 11 och 17, *Dumez France och Tracoba*, punkt 17, *Shevill m.fl.*, punkt 19, och *Marinari*, punkt 10). Domstolen i den ort där skadan inträffade är nämligen i regel den mest lämpade att avgöra saken, särskilt med hänsyn till dess närhet till tvisten och till att bevisupptagningen underlättas. Dessa överväganden gäller emellertid på samma sätt oavsett om målet avser ersättning för en redan uppkommen skada eller en talan som syftar till att hindra att skada uppkommer.

47 Denna tolkning stöds för övrigt av Schlossers rapport om konventionen om Konungariket Danmarks, Irlands och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands tillträde till Brysselkonventionen (EGT C 59, 1979, s. 71 och s. 111), enligt vilken artikel 5.3 även avser talan som syftar till att förhindra en hotande skadeståndsgrundande handling.

48 Artikel 5.3 i Brysselkonventionen skall följaktligen inte tolkas så att dess tillämpning förutsätter att det faktiskt har uppkommit en skada. Det skulle för

övrigt vara motsägelsefullt att kräva att en talan, såsom den i målet vid den nationella domstolen, om att ett rättsstridigt handlande skall upphöra, i vilken huvudsyftet är just att hindra att skada uppkommer, endast får väckas efter det att skadan har uppkommit.

- 49 Den tolkningen att det vid tillämpning av artikel 5.3 i Brysselkonventionen inte förutsätts att det faktiskt har uppkommit en skada bekräftas slutligen av rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 2001, s. 1), även om förordningen inte var tillämplig vid tidpunkten (*ratione temporis*) för omständigheterna i målet vid den nationella domstolen. I förordningen preciseras nämligen lydelsen av artikel 5.3 i Brysselkonventionen på så sätt att bestämmelsen, i dess nya lydelse enligt nämnda förordning, avser den ”ort där skadan inträffade eller kan inträffa”. Det finns inget skäl att tolka de två bestämmelserna på olika sätt, och kravet på enhetlighet innebär att artikel 5.3 i Brysselkonventionen skall ges samma räckvidd som motsvarande bestämmelse i förordning nr 44/2001. Detta gäller i synnerhet eftersom denna förordning syftar till att ersätta Brysselkonventionen i förhållandena mellan medlemsstaterna, med undantag av Konungariket Danmark, varvid konventionen skall fortsätta att tillämpas på förhållandena mellan Konungariket Danmark och de medlemsstater som är bundna av nämnda förordning.
- 50 Mot bakgrund av det ovan anförda skall den nationella domstolens fråga besvaras så, att behörighetsreglerna i Brysselkonventionen skall tolkas på så sätt att en talan som en konsumentskyddsorganisation väcker vid domstol i förebyggande syfte, som innebär att en näringsidkare skall förbjudas att, i avtal med enskilda, använda sig av villkor som har konstaterats vara oskäligen avser skadestånd utanför avtalsförhållanden i den mening som avses i artikel 5.3 i nämnda konvention.

Rättegångskostnader

- 51 De kostnader som har förorsakats av den österrikiska, den tyska, den franska och den brittiska regeringen samt kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

— angående den fråga som genom beslut av den 13 april 2000 har ställts av Oberster Gerichtshof — följande dom:

Behörighetsreglerna i konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område, i dess lydelse enligt konventionen av den 9 oktober 1978 om Konungariket Danmarks, Irlands och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands tillträde, enligt

konventionen av den 25 oktober 1982 om Republiken Greklands tillträde, enligt konventionen av den 26 maj 1989 om Konungariket Spaniens och Republiken Portugals tillträde och enligt konventionen av den 29 november 1996 om Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges tillträde skall tolkas på så sätt att en talan som en konsumentskyddsorganisation väcker vid domstol i förebyggande syfte, som innebär att en näringsidkare skall förbjudas att, i avtal med enskilda, använda sig av villkor som har konstaterats vara oskäligen avser skadestånd utanför avtalsförhållanden i den mening som avses i artikel 5.3 i nämnda konvention.

Macken

Gulmann

Puissochet

Schintgen

Cunha Rodrigues

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 1 oktober 2002.

R. Grass

F. Macken

Justitiesekreterare

Ordförande på sjätte avdelningen